

ENDÜSTRİYEL AĞAÇLANDIRMALARDA FİDAN ÜRETİM VE DİKİM ÇALIŞMALARI

Temel Kabuller

- Endüstriyel ağaçlandırmalarda genellikle topraksız (**çıplak köklü**) fidanlar dikilmektedir (**türe göre 1+0, 2+0**).
- Fidan üretim yöntemlerinde türlere göre değişmekle birlikte ıslah çalışmalarına paralel olarak, **doku kültürü ağırlıklı** olmak üzere, **vejetatif üretim yöntemleri** ile fidan üretim teknikleri de önemlidir.

Kavak fidanları,

Generatif Yolla

Prof.Dr. Ali Ömer Uçler

- **Vejetatif yolla ve 1 yaşlı kavak gövdelerinden alınan, kalınlıkları 1.5-2.0 cm, uzunlukları 20-30 cm arasında değişen çeliklerden üretilmektedir.**
- **Çelikler, fidanlık üretim parseline sıralar halinde dikilmekte ve her bir fidana yaklaşık 1 m² lik yaşam alanı tanınmaktadır.**

1 yaşlı gövde

1

2

3

4

5

Gövde çeliği

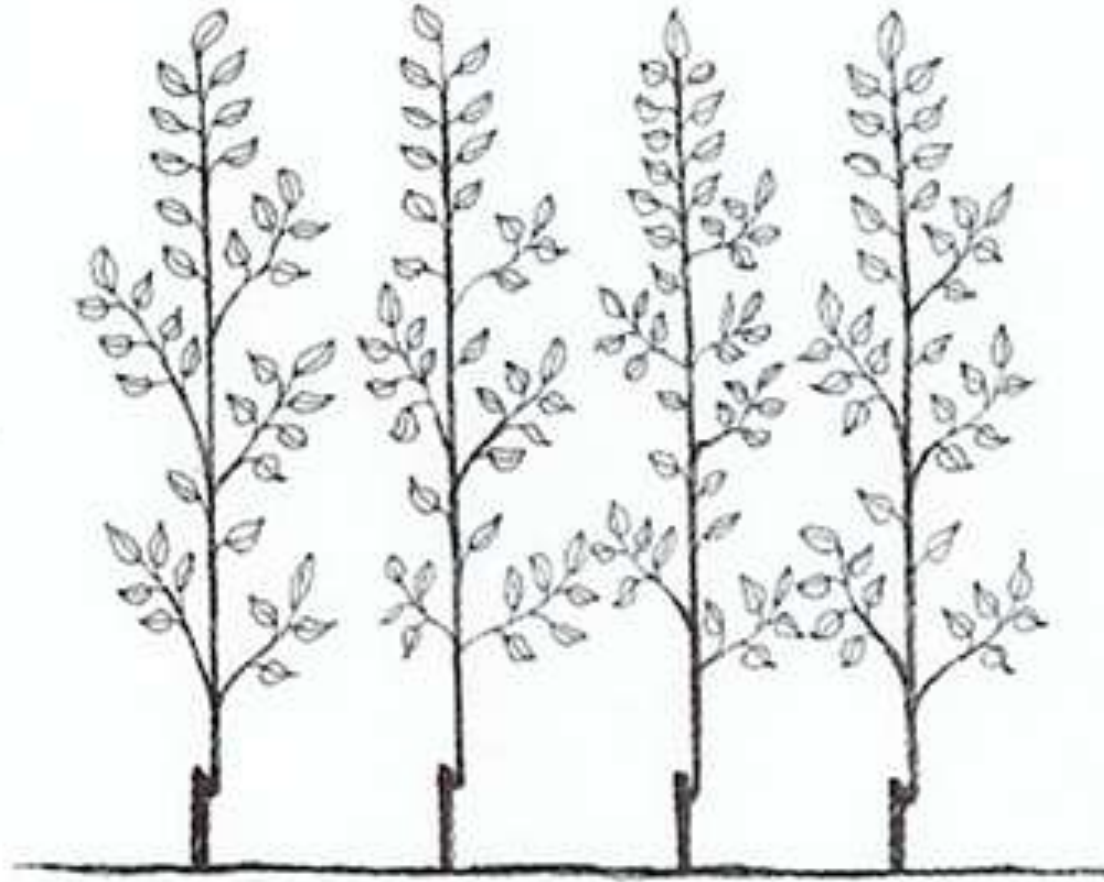

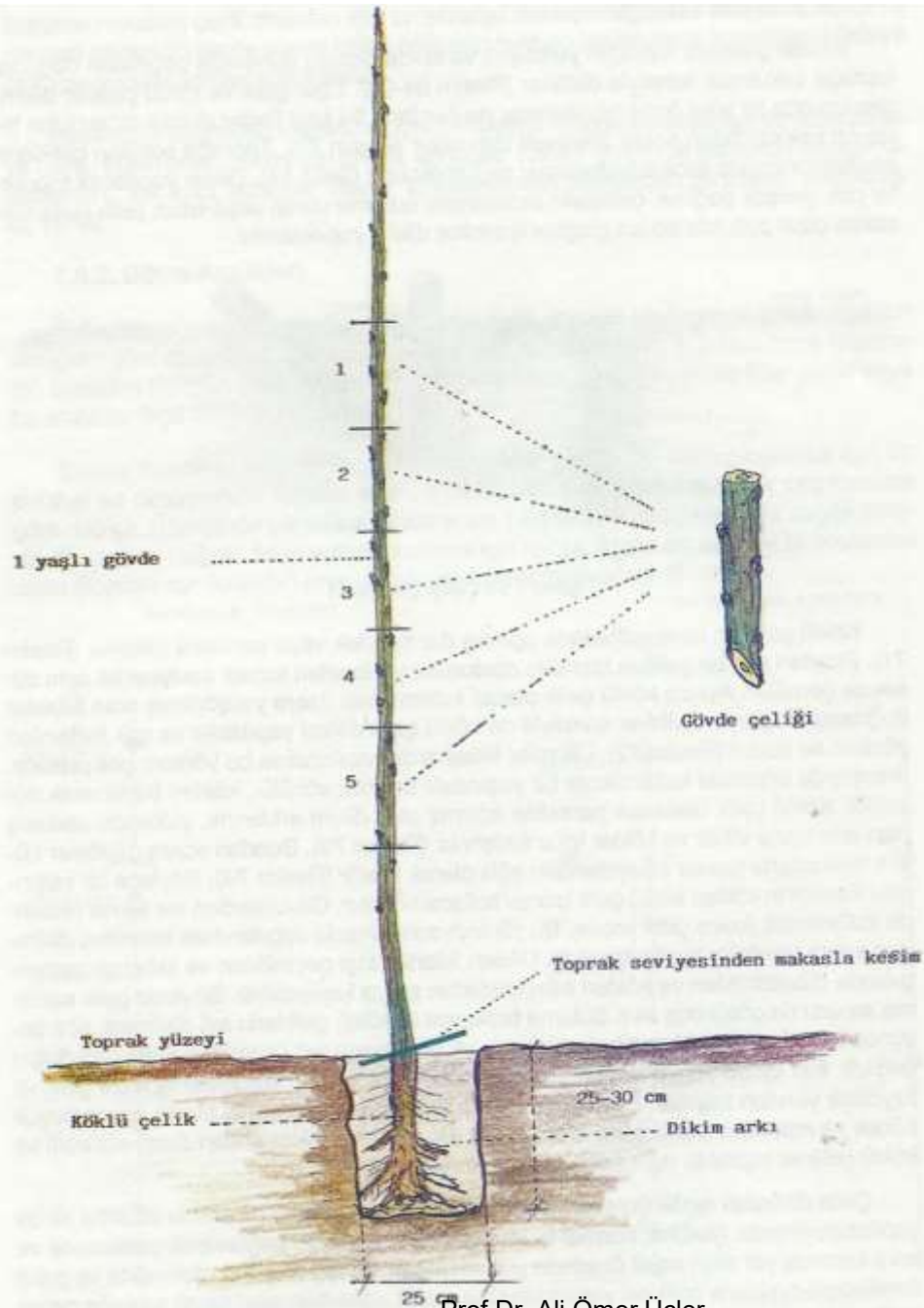

Photo: An Omer Ozer

- Fidan sıraları üzerinde çelikler arası mesafe, **yerli karakavaklar için 35 cm, yabancı kavaklar için 50 cm** kadar olmaktadır.
- Fidan sıraları arasındaki aralık ise, bakım işlemlerinde kullanılan traktör ve ekipmana uygun olmak üzere, **1.50 m ile 2.20 m** arasında değişmektedir.
(KAE Bilgisi)

Prof.Dr. Ali Ömer Üçler
Şekil : 15 Köklü Çelik Dikimi

- **Vejetatif yolla yetiştirilen Kavak fidanları 1 yaşında (0-1-1) veya 2 (0-1-2) yaşında iken sökülmede kalite sınıflamasına tabi tutulmaktadır.**

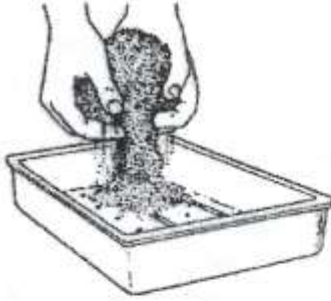
Prof.Dr. Ali Ömer Uçler

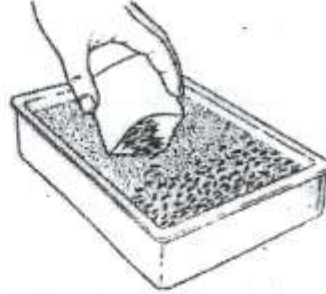
Ökalyptus fidanları

- **Tohumla üretimde ilk yöntemde tohum ekimi kasalara yapılır.**
Kasalarda 1-1.5 aylık süreyi geçiren fidecikler tüplere şaşırtılır.

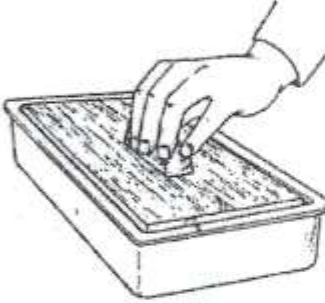
Kasalara Tohum Ekimi

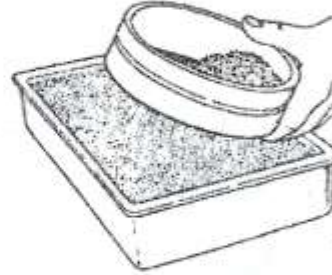
1. Tohum sandığını kompostla doldurma

4. Tohumların ekimi

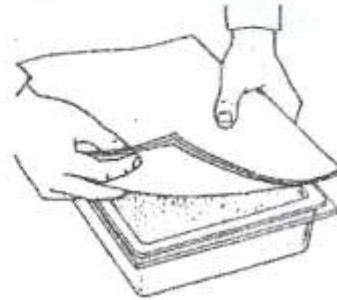
2. Kompostu sıkıştırma

5. Tohumların üstlerinin örtülmesi

3. Kompostu sulama

6. Tohum sandığının cam veya gazete kağıdı ile kapatılması

- **Kasalar için hazırlanacak karışımlarda 2 ölçek dişli kum, 1 ölçek turba ve 1 ölçek toprak kullanılması uygundur.**
- **M2 ye 25-30 gram gelecek şekilde serpilir.**
- **Tohumların üstüne ince kum çok hafifçe (en fazla 1 mm) örtülerek hafice sıkıştırılır.**
- **Çimlenme 5-7 günde gerçekleşir.**

02/01/2006

Kasalara Tohum Ekimi-Örtü Malzemesinin fazla serilmesi hatası

- **Bir diğer yöntemde ise tohum ekimi en fazla **yastık genişliğinde (80-100 cm ağırlıklı) ve 20 cm derinliğinde** kenarları beton bloktan oluşan tabanı ise sıkıştırılmış topraktan oluşan bir alana serilmiş **kum+humus+toprak** karışımına ekilir. Çimlenme 5-7 günde gerçekleşir.**

Yastıklara Tohum Ekimi

Prof.Dr. Ali Ömer Uçle

- **Çimlenen fidecikler yaklaşık 3 cm boya veya 3 çift (3 boğum) yaprak verince şaşırtmaya tabi tutulur. Bu süre çimlenme sonrasında yaklaşık 30-35 günlük bir süreye karşılık gelmektedir.**
- **Şaşırtma harcı 1:1:1 (İnce dişli kum:turba:toprak) olarak hazırlanır ve polietilen torbalara doldurulur.**

Repikaj aşamasına gelmiş fidecikler

- Çelikler **yarı odunsu** **çelik** şeklinde üç dört yapraklı ve **5-10 cm** uzunluğunda alınır.
- Köklenme tepkileri yüksektir. (**%1 IBA etkili**)

Dişbudak fidanları

- **14000 ha. lık alan,**
- **DY Dişbudak türü doğal meşcelerinde hektarda 15 m³ artım,**
- **Yapay meşcerelerinde hektarda 23 m³ artım,**
- **Kavak ve kızılağaçtan sonra en hızlı gelişen türlerimizden birisi**

- **Kavak ve söğütlerde olduğu gibi “*kısa rotasyonlu baltalık işletmesi*” şeklinde değerlendirilebilir,**
- **Plantasyon alanlarının artırılmasında ıslah edilmiş materyal kullanılması gerekmektedir.**

- **Dişbudak** tohumlarında çimlenme engeli bulunmaktadır.
- **Çimlenme** engelini gidermek üzere ekim öncesinde sırasıyla **30 gün sıcak katlama (20°C)**
- **Ve 30 gün soğuk katlamaya (5°C)** alındıktan sonra ilkbahar başında ekilmesi gerekir.

- **25/5 °C** sıcaklık değerinde çimlenme oranı orijine göre değişmekle birlikte %63 çimlenme değeri .
- Ekim sonrası çimlenip toprak yüzüne çıkma süresi 24-25 gün.

- **Dar yapraklı dişbudak türünde katlamaya alınmış tohumlar için uygun ekim dönemi olarak, gece ve gündüz sıcaklık değişiminin **25/5 °C** sıcaklığa benzerlik gösteren erken ilkbahar döneminin seğilmesi önerilmektedir.**
- **Fidanlar **1+0** çıplak köklü olarak alana taşınır.**

Kızılağaç fidanları

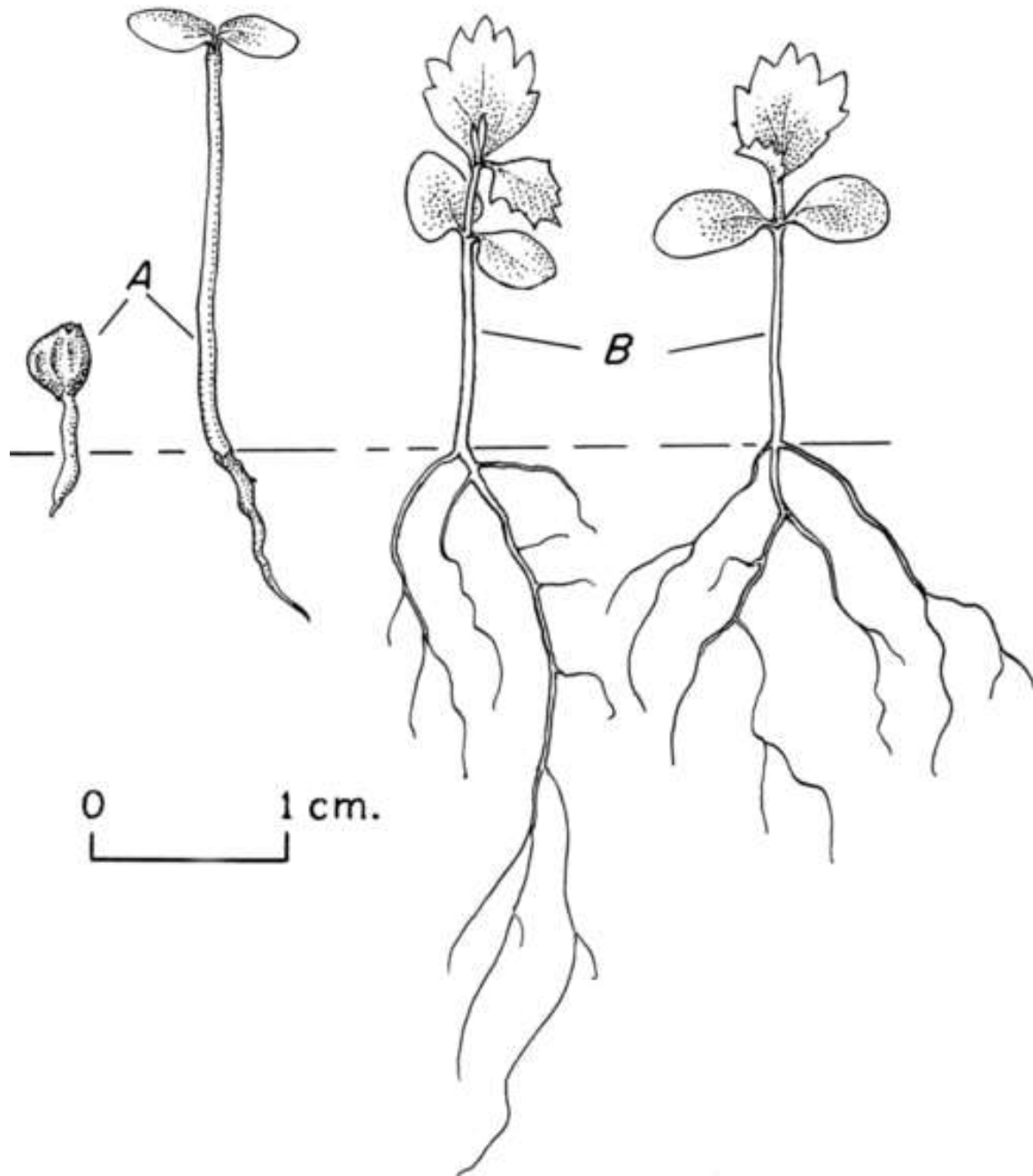
- **Doğal Kızılağaç meşcerleri;**
- **I. Bonitetde 30 yaşında hektardaki artım 19.3 m³,**
- **III. Bonitetde 12.6 m³ artım yapmaktadır.**

- **Kızılağaçta** tohum çimlenme sorunu yoktur.
- Çimlenmeler hızlı olup ilkbahar ekiminden sonra **10-20 günde** başlamaktadır.
- Tohum üretimi yıldan yıla farklılık göstermektedir.
- Tohum olgunlaşması **ekim ayı** başlarıdır

- **Çimlenmede sorun olmamasına ve dökümden sonra çimlenmelerine karşın karşın, doğal katlama veya soğuk işlem (1-3 aylık) çimlenme kapasitelerini artırmaktadır.**
- **Yastıklar üzerinde tam alan serpme ekim yöntemi ile**
- **yada tüplere ekimi yapılarak yetiştirilebilmektedir.**

Söğüt fidanları

□ **Üretim şekil ve yöntemleri bakımından**

□ **Kavak fidanı üretiminde uygulanan yöntemlerin aynısı uygulanmaktadır.**

□ **Bir yaşlı son yıllık sürgünler 20 cm uzunluğunda parçalanarak toprağa dikilmektedir.**

□Biyokütle üretimi amaçlı kısa rotasyonlu baltalık işletmesine uygunluğu bakımından düşünüldüğünde **kavak** kadar önemlidir.

□ **Melez kavak (I-214)** klonuna göre kıyaslandığında hacim artımı ve kuru madde miktarları bakımından daha üstün performans gösteren **söğüt klonları bulunmaktadır.**

□ **Biyokütle üretimi araştırmalarında ve yaygınlaştırılmasında üzerinde yeterince durulmamaktadır.**

Prof.Dr. Ali Ömer Üçler

İbrelili fidanlar (Kızılçam, Sahil Çamı)

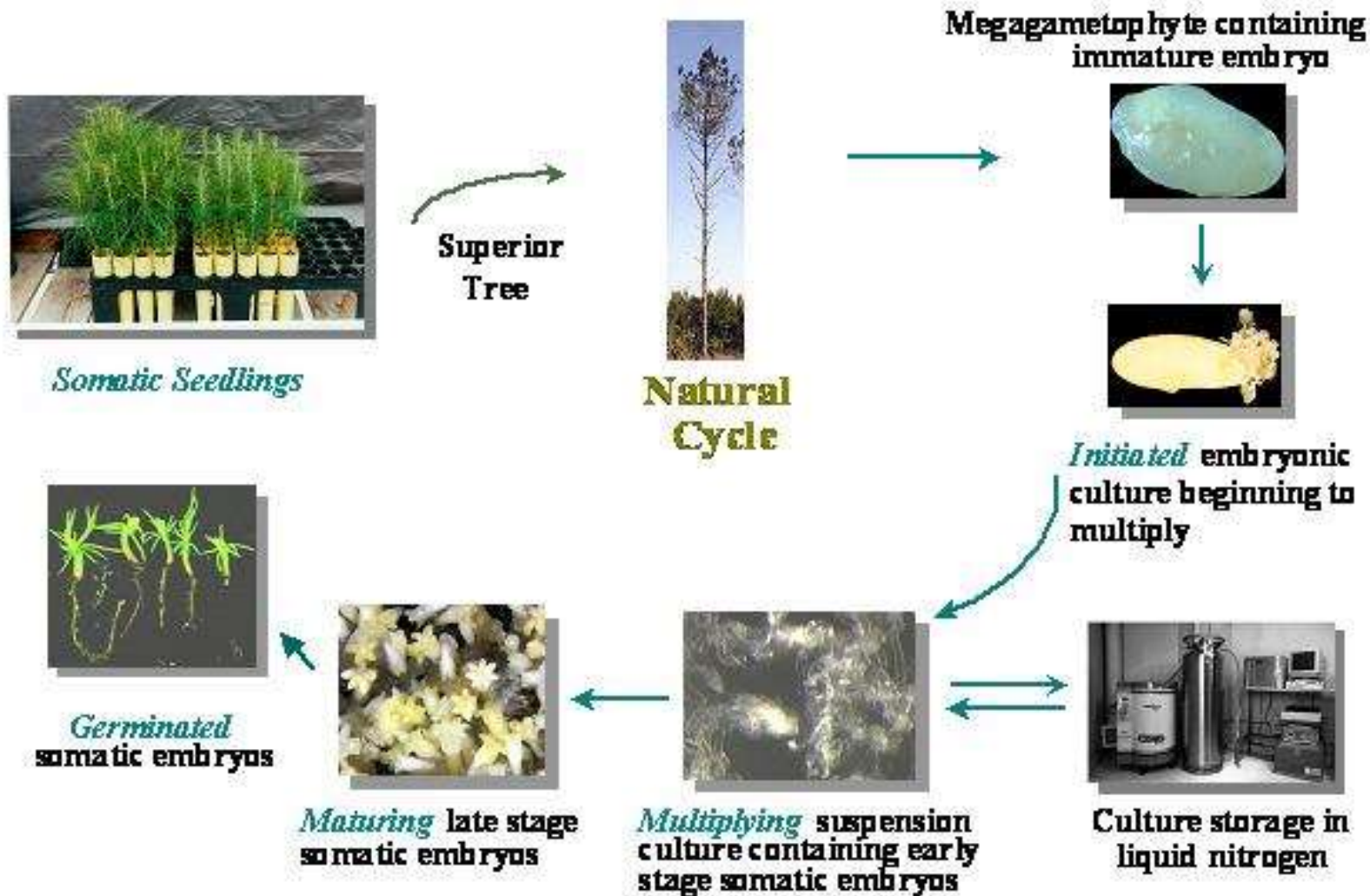

- **Doku kültürü yöntemi ile üretilen fidanlar kullanılarak daha homojen yapıda ve verim gücü yüksek *Endüstriyel Ağaçlandırmalar* yetiştirilebilmektedir.**

Reforestation & Somatic Embryogenesis

Dikim Aralıkları

- **Dikim aralıkları;**
- **Ağaçlandırma amaçları,**
- **Ağaç türünün büyüme özellikleri,**
- **Bakım ve silvikültür teknikleri ve**
- **Yetiştirme ortamı koşullarına**
- **göre belirlenmektedir.**

- **Endüstriyel plantasyonlarda hızlı gelişen ağaç türleri kullanıldığından ve bakım işlemleri çoğunlukla mekanizasyon teknikleri ile yürütüldüğünden, sık dikimlerden kaçınılmaktadır.**

- **İbrelili türlerle tesis edilen endüstriyel ağaçlandırmalarda, dikim sıraları arasındaki aralık 3 m olmak üzere, 3 m x 2 m dikim aralığı uygun görülmektedir. Ancak aralama uygulaması öngörülmemeyen ağaçlandırmalar için 3 m x 3 m dikim aralığı önerilmektedir.**

19/05/2011

- **Geleneksel olarak yetiştirilen yerli karakavak ağaçlandırmaları, 1 m x 1 m ile 3 m x 3 m arasında değişen dikim aralıklarında tesis edilmektedir.**

- **Bakım işlemlerinin yürütülmesinde makine gücünden yararlanmak ve daha kalın çaplı yerli karakavak odunu üretilmek istenmesi durumunda, 3 m x 1 m ve 2 m x 1.5 m civarındaki dikim aralıkları uygulanmaktadır.**

- **Yabancı kavaklarla tesis edilen ağaçlandırmalar, arazinin verim gücüne ve ağaçlandırma amaçlarına göre 4 m x 4 m ile 6.5 m x 6.5 m arasında değişen sıklıklarda tesis edilebilmektedir.**
- **İdare süreleri ise amaca göre 8-13 yıl arasında değişmekte ve soymalık tomruk üretimi ve karlılık oranı gibi iki kritere göre belirlenmektedir.**

Türkiye Endüstriyel Kavak Plantasyonları

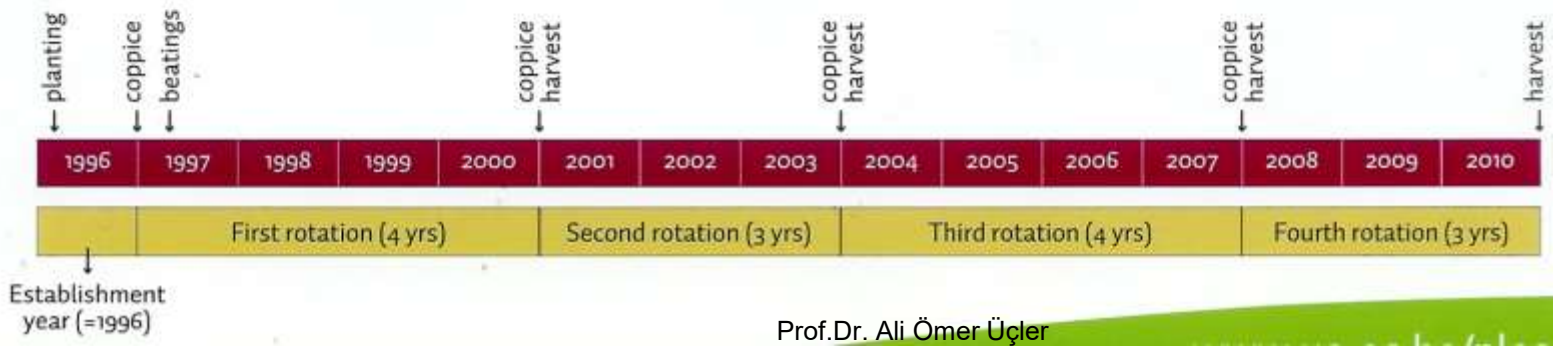
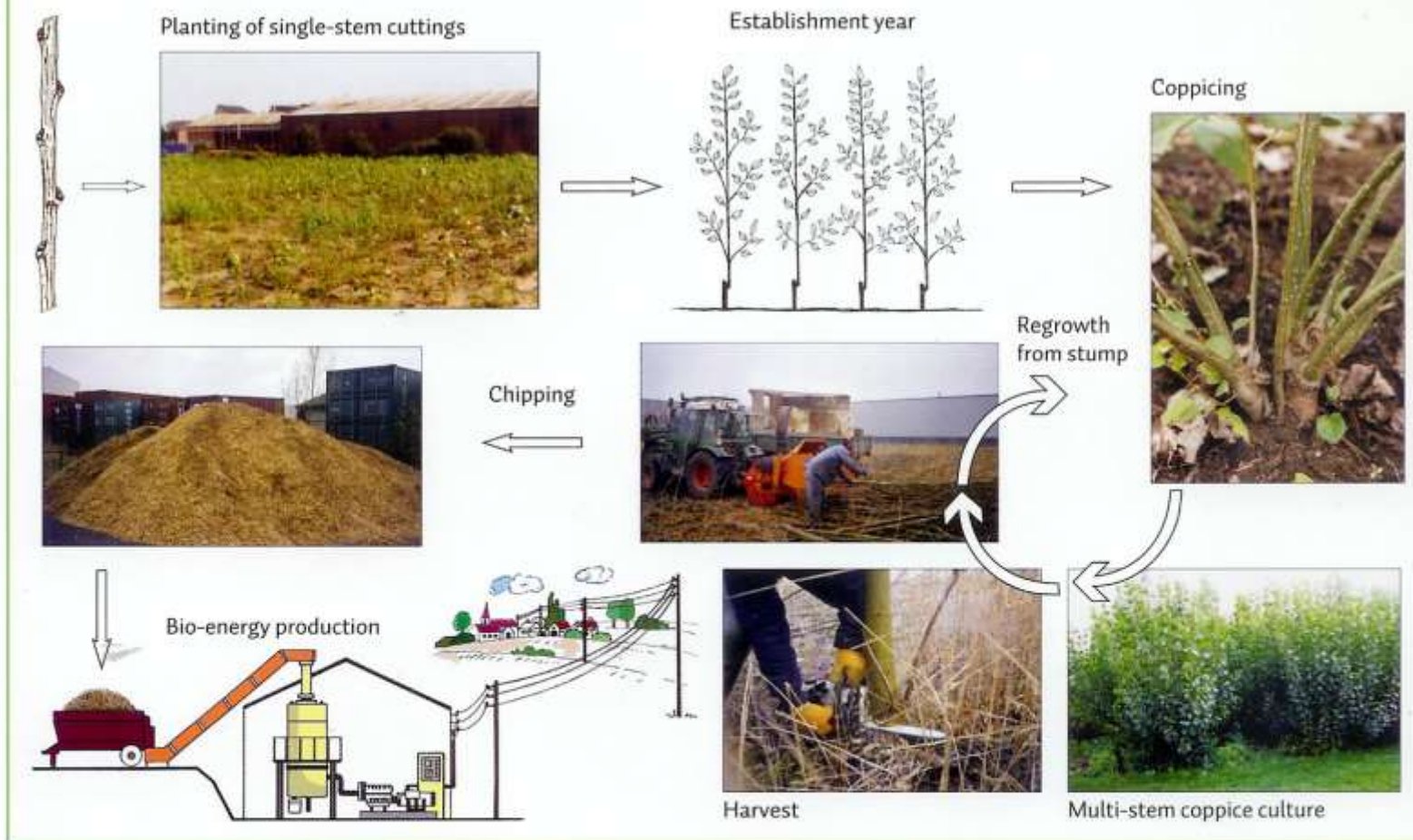
Şili Endüstriyel Kavak Plantasyonları

- **Ancak; biyoenerji amaçlı biokütle esasına dayalı ve temelinde **nicel** üretimin **kısa rotasyonlu sürgün** elde edilmesi amaçlandığında sık dikimler tercih edilmektedir (**30 cm-1m, 1.5 m**)**

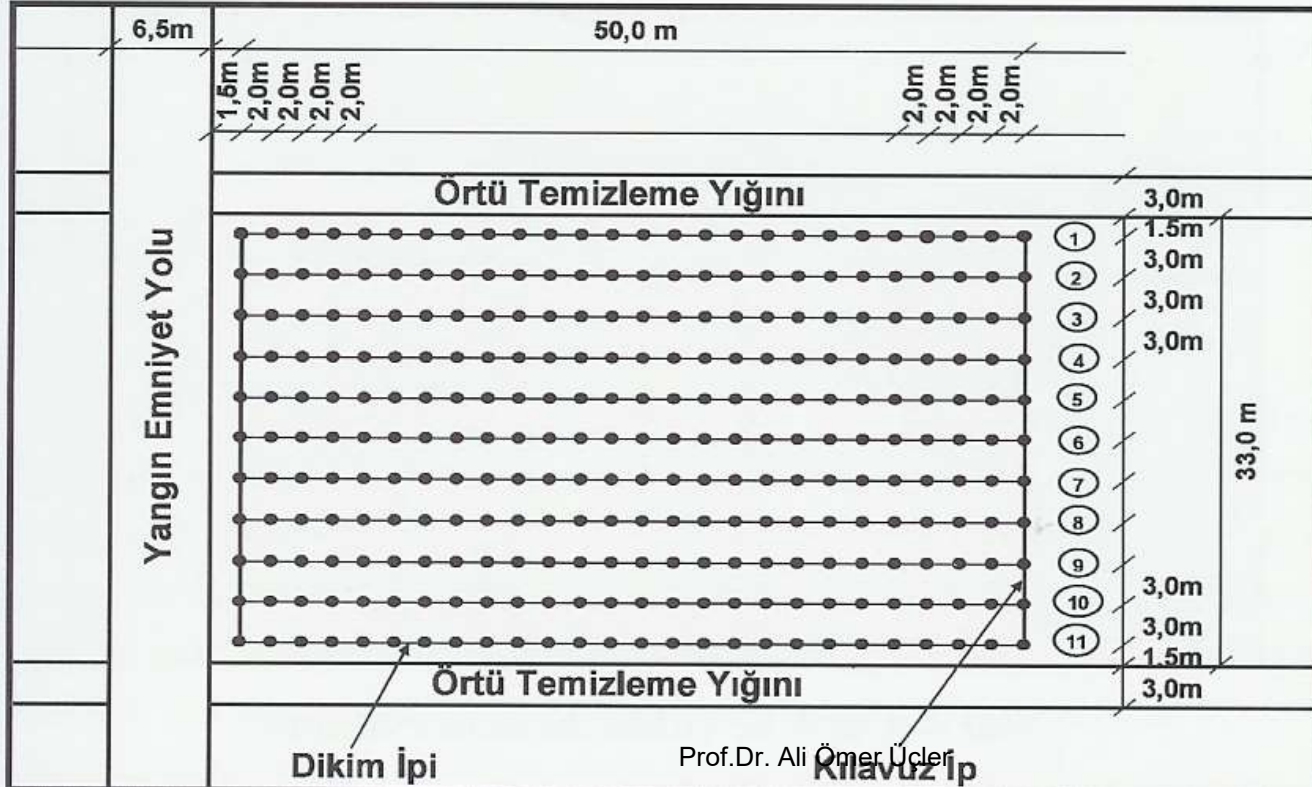

Dikim Tekniği

- **Hasat ve diğer teknik işlemlerin düzenli yapılabilmesi için dikim işlemlerinin düzenli sıralar halinde gerçekleştirilmesi gerekir.**
- **Dikim sırasında “Dikim ipi” ve “kılavuz ip (yön ipi)” ile dikim işlemleri düzgün sıralar halinde yürütülmektedir.**
- **Dikim ipinin uzunluğu 50 m dir (bağlama payları ile birlikte 55 m)**

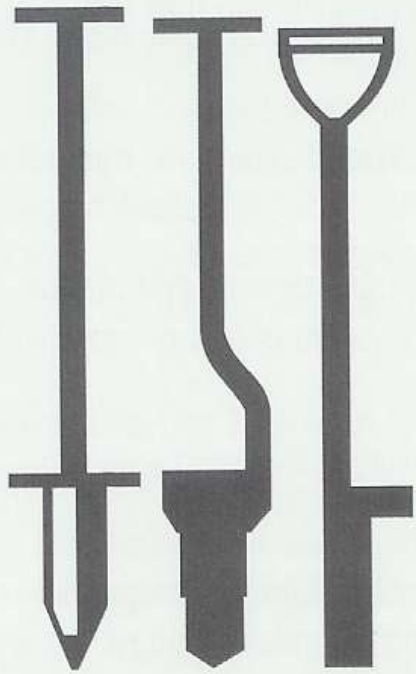
- Kılavuz ipin uzunluğu örtü temizliği yığınları arasındaki mesafe kadardır.
- Bir dikim ekibinde iki adet “kılavuz ip” ve bir adet “dikim ipi” bulunmaktadır.

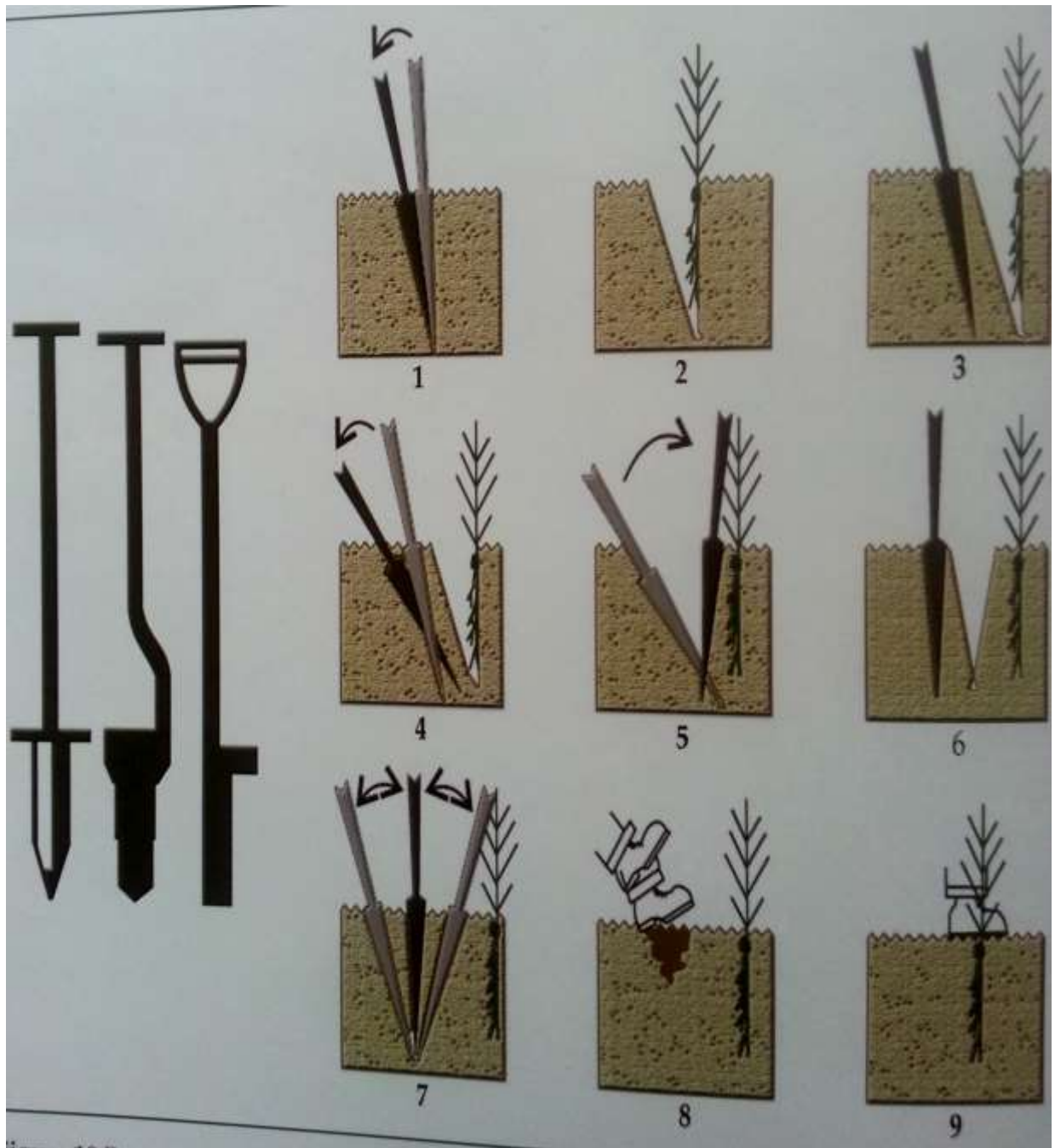
- İki örtü temizleme yığını arasında ve yığınlara dik olacak şekilde **bir klavuz ip gerilir. Klavuz ip üzerindeki ilk işaret kurdelesi, örtü temizliği yığınının hemen kenarına değil, 1.5 m açığına gelecek şekilde, yere çakılan kazıklara bağlanmaktadır.**

- **Dikime başlangıç yeri, bir servis yolu veya yangın emniyet yolu kenarı ise, klavuz ip yolun hemen kenarına değil, 1.5 m açığına gerilmektedir.**
- **Klavuz ipler yere çakılan kazıklara, yerden 50 cm yukarıda duracak şekilde bağlanarak tespit edilmektedir.**

- **Topraksız fidanlar;**
- **Plantuvar dikimi,**
- **Çapa dikimi (çapa ile çukurda kenar dikimi),**
- **Çukur dikimi (daha boylu fidanlar kavak dikimleri) için**
- **gibi çeşitli yöntemlerle dikilebilmektedir.**

• **Plantuvar
Dikimi**

Plantuvar ile 1+0 Pinus taeda dikimi

Prof.Dr. Ali Ömer Üçler

- Ülkemizde çıplak köklü 1+0, 2+0 yaşlı çıplak köklü fidanların dikilmesinde daha daha yaygın olarak çapa kullanılarak “**çapa ile çukurda kenar dikimi**” yöntemi tercih edilmektedir.

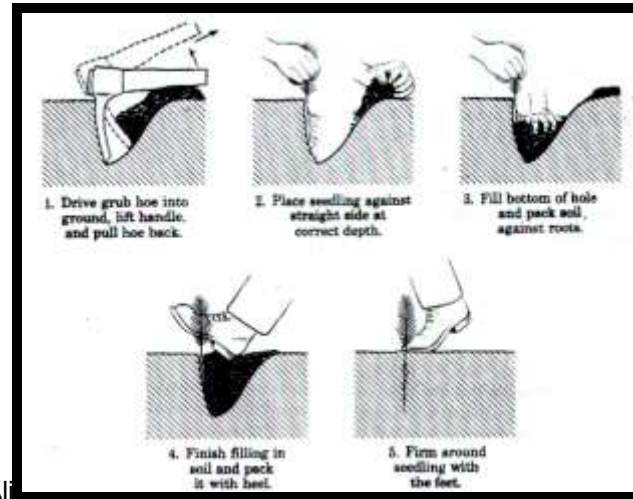
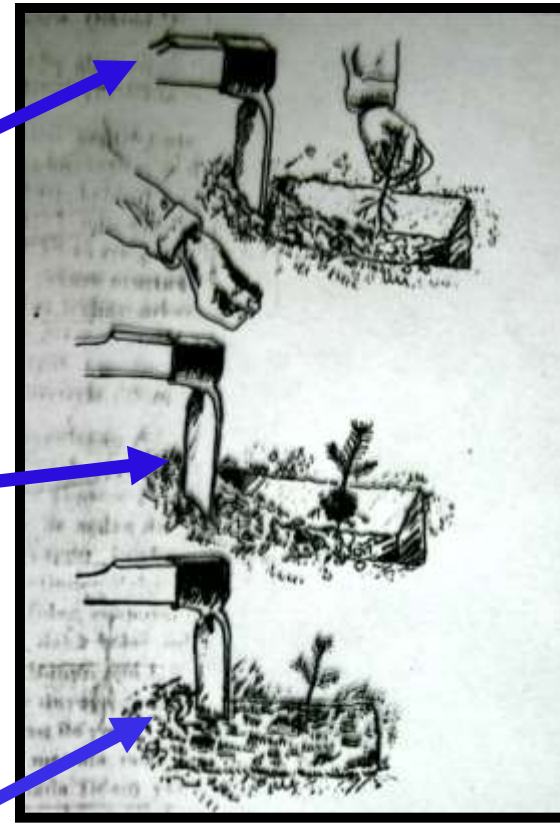
- **Çapa Çukurunda Kenar Dikimi (Pullama)**

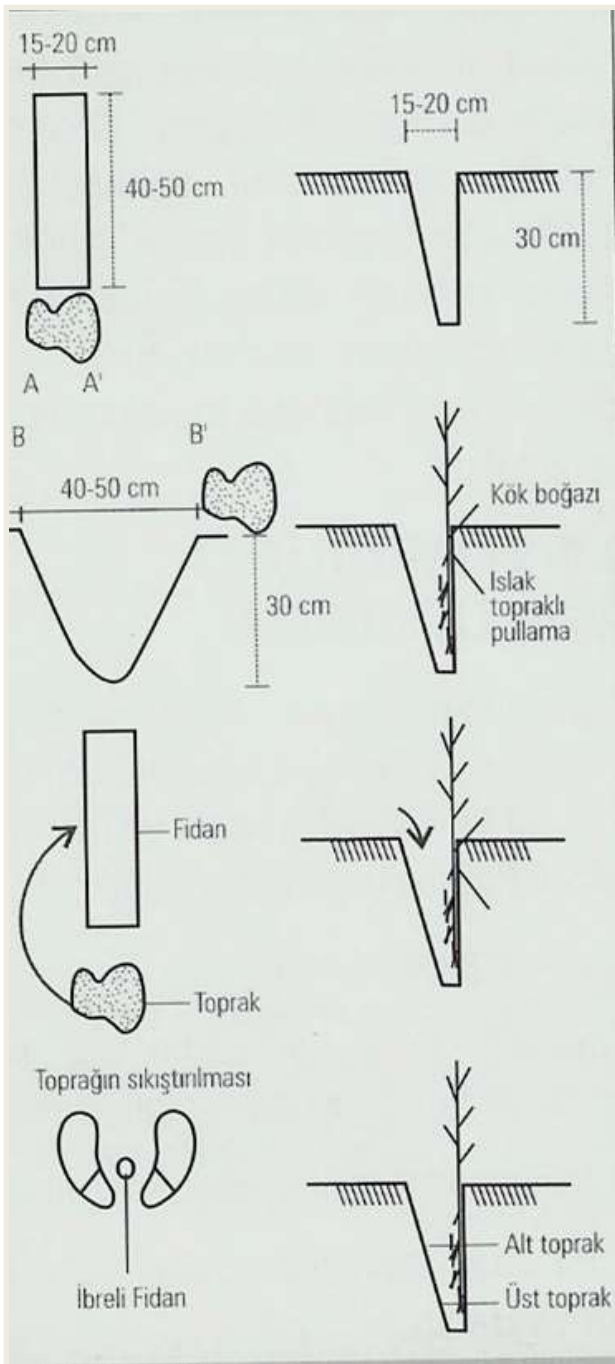
- Dar ve uzun levhalı bir çapa kullanılarak gerçekleşir.

- Burada, açılan dar ve uzun çukurun yan duvarına, kök boğumu uygun gelecek şekilde nemli bir toprak parçası ile yapıştırılır.

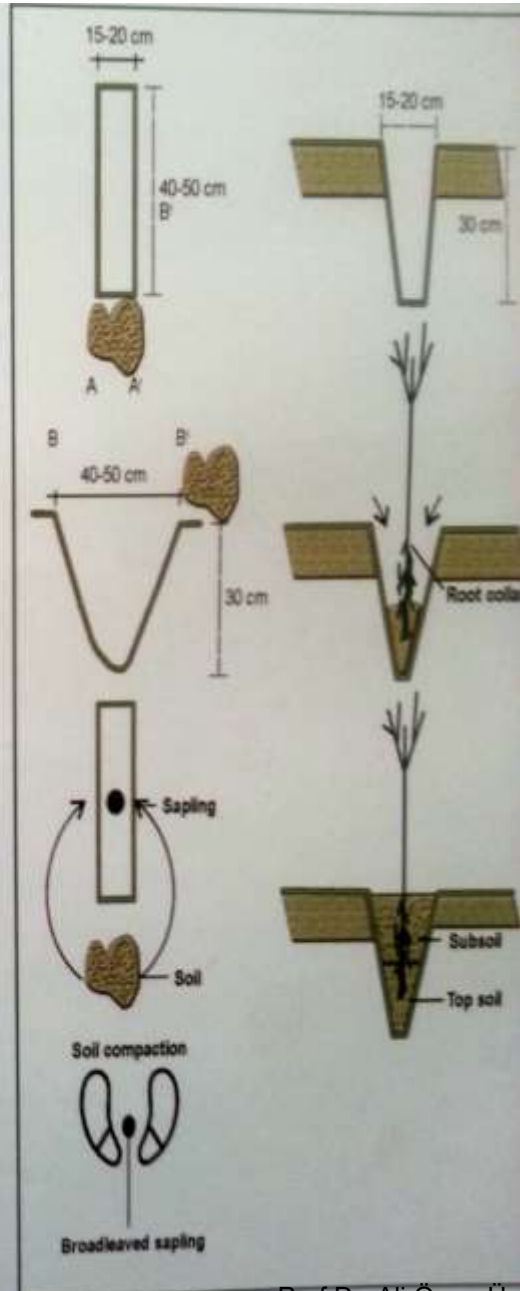
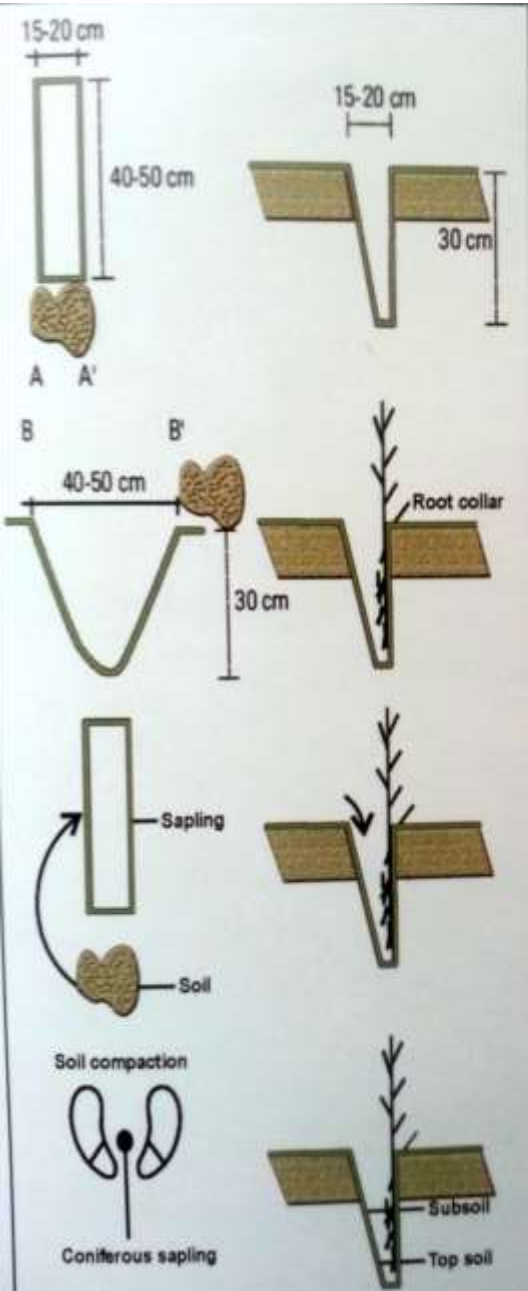
- Sonra çukur doldurularak dikim tamamlanır.

- Ülkemizde **2/0 Karaçam** ve **1/0 Kızılçam**'larda başarılı sonuçlar vermiştir.

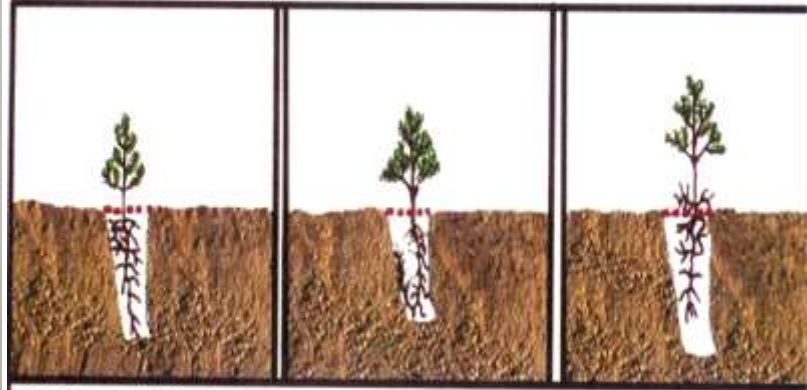

- **Çapa ile Çukurda Kenar Dikimi**
- **(Çapa Çukurunda Kenar Dikimi)**

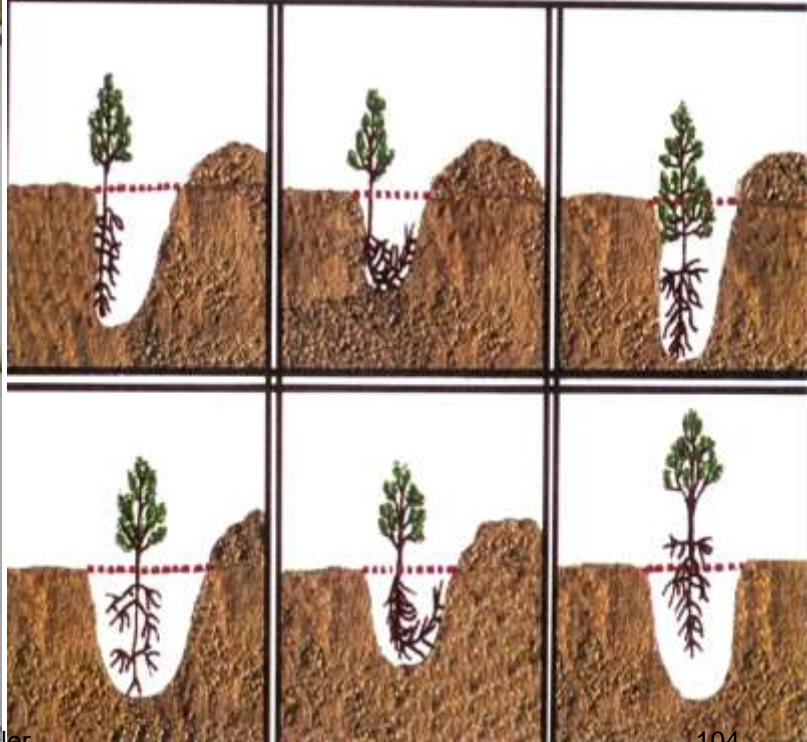

Doğru dikim	Hatah dikim
-------------	-------------

1. Yarım dikiminde

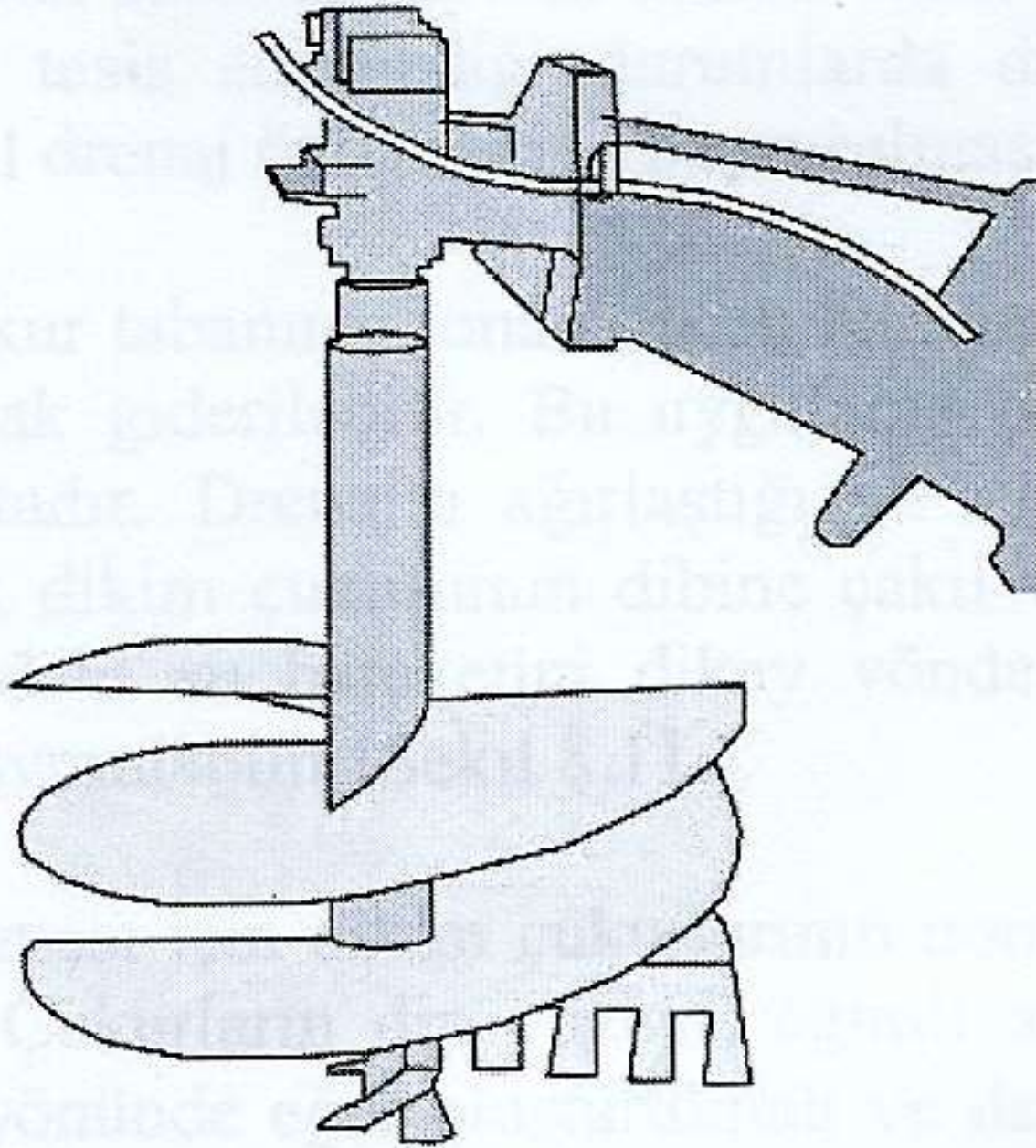
2. Çukur Dikiminde

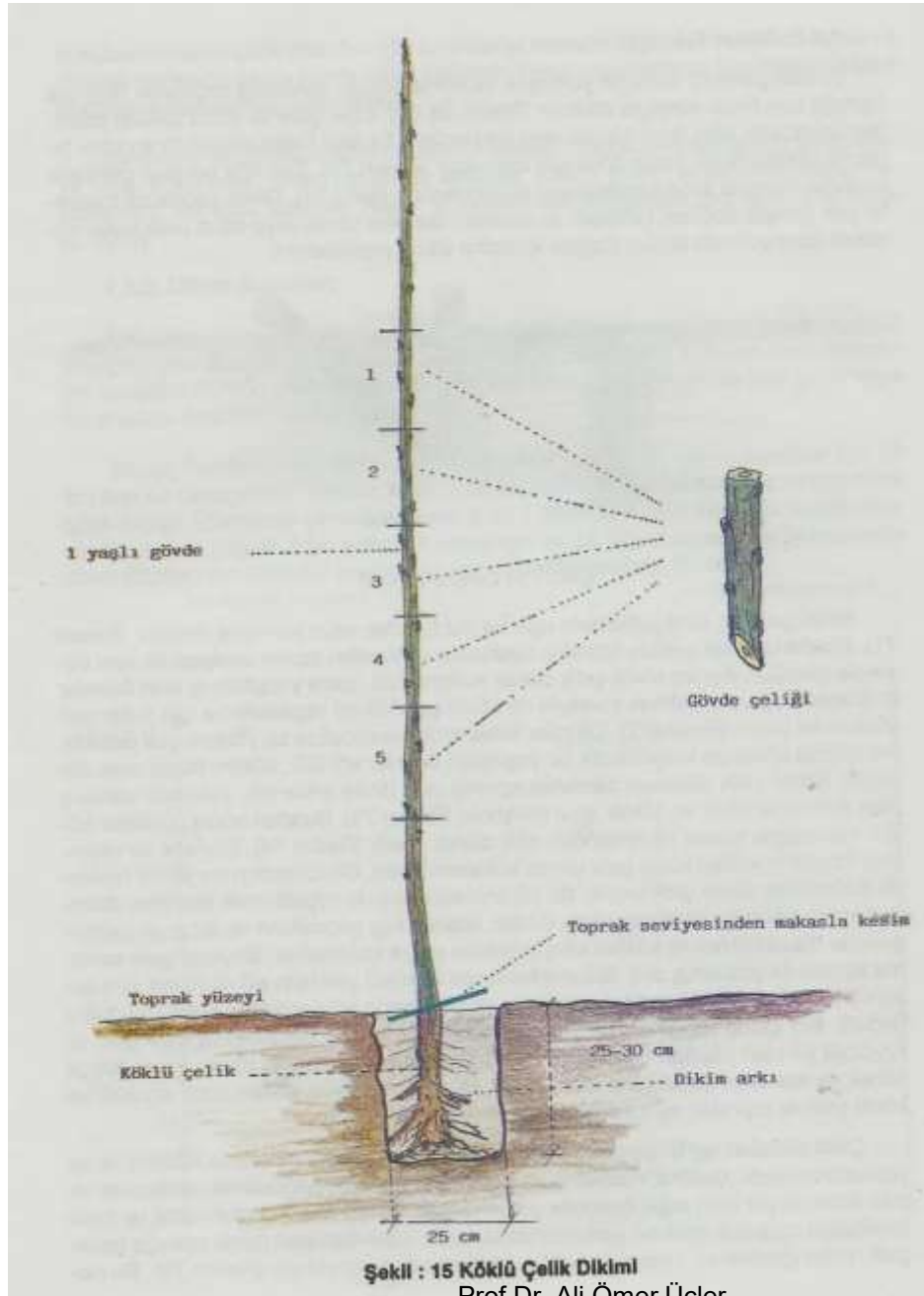

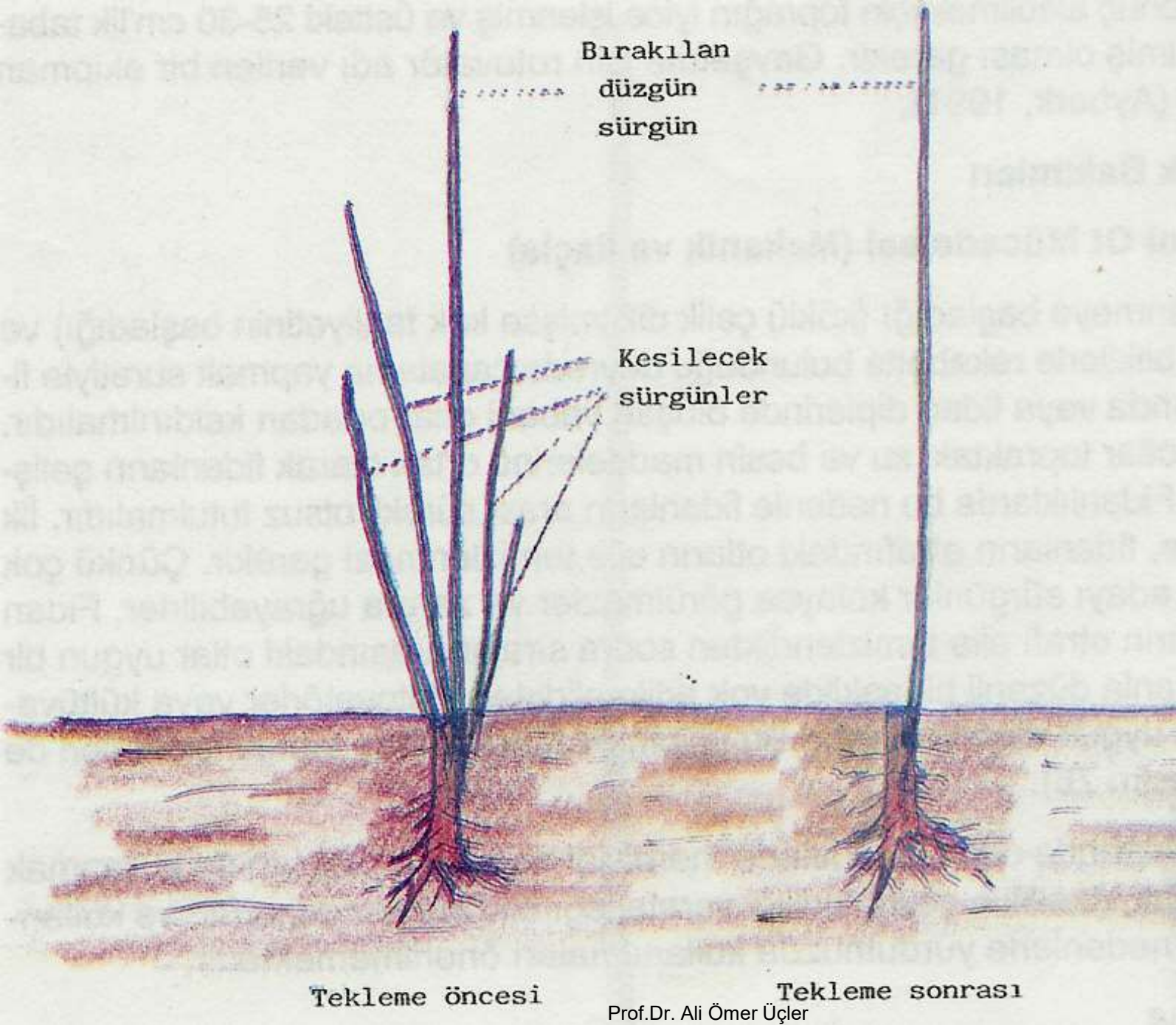

- Kavak türü ile endüstriyel ağaçlandırma tesisinde, fidanlar “**çukur dikim yöntemi**” ile dikilmektedir.
- Kavak fidanları genellikle, **50-60 cm genişlikte 80-100 cm derinlikte** açılan çukurlara dikilmektedir. Dikim çukurlarının açılmasında “**çukur açma burgusu**” kullanılmaktadır

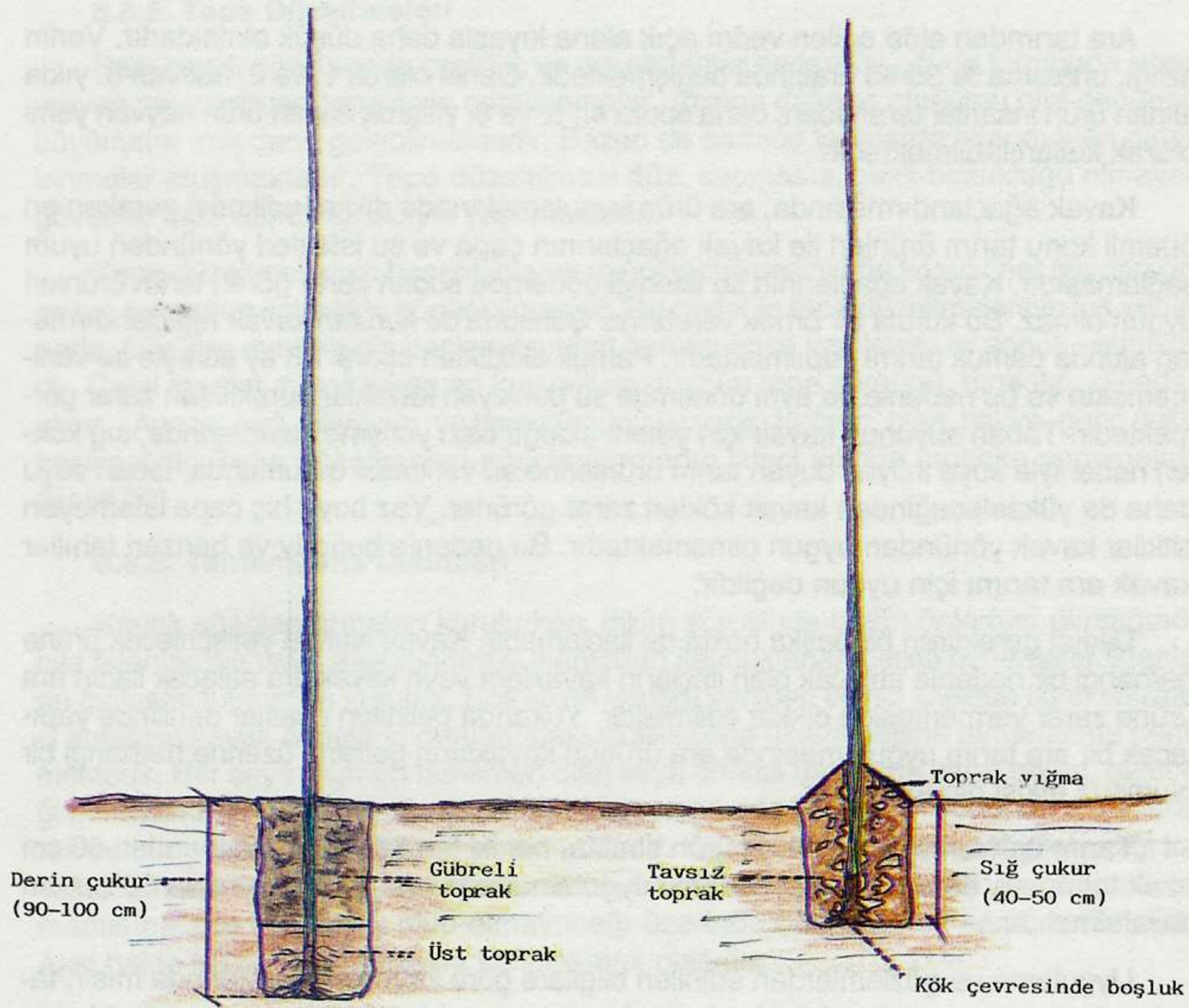
Bırakılan
düzgün
sürgün

Kesilecek
sürgünler

Tekleme öncesi

Tekleme sonrası

Prof.Dr. Ali Ömer Üçler

Doğru Fidan Dikimi